

Ekonomisk säkerhet i Sverige

Analytiskt exempel på ett strategiskt ramverk
för ekonomisk säkerhet i Sverige

Monia Lougui, Aron Björk, Marica Wennman,
Viktoria Sahlén

Monia Lougui, Aron Björk, Marica Wennman,
Viktoria Sahlén

Ekonomisk säkerhet i Sverige

Analytiskt exempel på ett strategiskt ramverk för ekonomisk
säkerhet i Sverige

Titel	Ekonomisk säkerhet i Sverige – Analytiskt exempel på ett strategiskt ramverk för ekonomisk säkerhet i Sverige
Title	Economic security in Sweden - An analytical example of a strategic framework for strengthening Sweden's economic security
Rapportnr	FOI-R--5881--SE
Månad	Februari
Utgivningsår	2026
Antal sidor	29
ISSN	1650-1942
Uppdragsgivare	Försvarsdepartementet
Forskningsområde	Försvarsekonomi
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr	A12613
Godkänd av	Per Sonnerby
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild: Shutterstock

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

Denna rapport utvecklar ett förslag på ett strategiskt ramverk för ekonomisk säkerhet i Sverige. Frågeställningen som besvaras i rapporten är hur ett strategiskt ramverk för ekonomisk säkerhet, tillämpat på Sverige, kan se ut. Rapporten gör detta genom att applicera det ramverk som presenterades i Lougui m.fl. (2026) på Sverige. Förslaget har som utgångspunkt de strategiska målsättningarna konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft. För varje strategisk målsättning definieras målbilden, insatser föreslås och styrmedel identifieras. Detta förslag på ett strategiskt ramverk, som presenteras i rapporten, beaktar Sveriges aktuella utmaningar inom ekonomisk säkerhet.

Nyckelord: Ekonomisk säkerhet, Strategiskt ramverk, Sverige, Verktyg för ekonomisk säkerhet, Styrmedel för ekonomisk säkerhet, Konkurrenskraft, Motståndskraft, Handlingskraft

Summary

This report develops a proposal for a strategic framework for economic security in Sweden. The research question addressed in this report is: what could a strategic framework for economic security, applied to Sweden, look like? The report does this by applying the framework presented in Lougui et.al. (2026) to Sweden. The proposed strategic framework is based on the strategic objectives of competitiveness, resilience, and agency. For each strategic objective, the desired outcomes are defined, measures are proposed, and governance instruments are identified. This proposed strategic framework, presented in the report, takes into account Sweden's current challenges in economic security.

Keywords: Economic security, Framework, Sweden, Means of economic security, Competition, Resilience, Agency

Förord

Handelspolitiska spänningar och en ökad användning av ekonomiska maktmedel har förändrat förutsättningarna för global handel och ekonomiskt samarbete. I mörkret av denna utveckling har frågan om ekonomisk säkerhet fått en mer framträdande roll i såväl nationell som internationell policyutveckling. För en liten, öppen och handelsberoende ekonomi som Sverige är behovet av en regelbaserad världsordning av central betydelse. Samtidigt, i en alltmer rörlig och instabil geopolitisk omvärld, behöver denna ordning kompletteras med ett tydligt strategiskt ramverk för ekonomisk säkerhet som stärker Sveriges förmåga att hantera beroenden och geoekonomiska spänningar.

Denna rapport utvecklar ett förslag på ett strategiskt ramverk för ekonomisk säkerhet i Sverige. Förslaget utgår från de tre möjliga strategiska mål: konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft. För varje målområde preciseras målbilden, relevanta insatser föreslås och tillhörande styrmedel identifieras.

När arbetet med denna rapport inleddes låg Sveriges och EU:s fokus främst på handelsberoenden gentemot ett begränsat antal aktörer. Mindre än ett år senare, i samband med att rapportens slutliga version färdigställs, har den globala handelspolitiska situationen förändrats avsevärt. Ett eskalerande handelsklimat, präglat av ökande handelshinder och politiserade handelsåtgärder, har bidragit till att fler handelspartner kommit att betraktas som potentiella geopolitiska risker. Begrepp som svarstullar, Grönlandstullar och EU:s ”handelsbazooka” har fått stort genomslag i den offentliga debatten. Detta illustrerar de snabba och svårförutsägbara kasten som präglar utvecklingen inom ekonomisk säkerhet. En handelspartner som i dag betraktas som allierad kan i morgon utgöra en källa till påtryckningar.

Det strategiska ramverk som här utvecklas ska därför inte ses som slutgiltigt, utan som ett analytiskt stöd för att bättre navigera i en föränderlig omvärld. Förhoppningen är att rapporten kan bidra till en mer strukturerad och långsiktig diskussion om hur Sverige kan stärka sin ekonomiska säkerhet i en tid där både risker och möjligheter snabbt omformas.

Rapporten har tagits fram inom ramen för projektet ekonomisk säkerhet, på uppdrag av Försvarsdepartementet.

Monia Lougui,

Projektledare

Innehåll

1	Inledning	7
1.1	Syfte och frågeställning	7
1.2	Centrala begrepp och avgränsningar	8
1.3	Metod	10
1.4	Disposition	10
2	Sveriges utmaningar inom ekonomisk säkerhet.....	11
3	Sveriges ramverk för ekonomisk säkerhet	14
3.1	Konkurrenskraft	14
3.1.1	Målbilder inom konkurrenskraft.....	14
3.1.2	Insatser inom konkurrenskraft	14
3.1.3	Styrmedel inom konkurrenskraft.....	17
3.2	Motståndskraft	18
3.2.1	Målbilder inom motståndskraft.....	18
3.2.2	Insatser inom motståndskraft.....	18
3.2.3	Styrmedel inom motståndskraft	20
3.3	Handlingskraft.....	22
3.3.1	Målbilder inom handlingskraft	22
3.3.2	Insatser inom handlingskraft.....	22
3.3.3	Styrmedel inom handlingskraft	23
4	Sammanfattning	25
5	Slutsatser	26
6	Litteraturlista.....	27

1 Inledning

En stat upprätthåller ekonomisk säkerhet för att bland annat säkerställa sina medborgares välbefinnande (Ioan-Franc & Diamescu, 2010). I en globaliserad värld, där kriser snabbt påverkar många länder, blir det allt viktigare att arbeta aktivt med ekonomisk säkerhet för att upprätthålla stabilitet i samhällets grundläggande funktioner. För att detta arbete ska kunna bedrivas mer effektivt och riktat krävs ett ramverk som konkretiserar avvägningar, prioriterade områden och tillgängliga verktyg inom ekonomisk säkerhet. Den här rapporten bygger i stor utsträckning på arbetet i Lougui m.fl. (2026) och använder det där föreslagna ramverket för att analysera och utveckla ett ramverk anpassat för Sverige.

Sverige har till stor del gynnats av den globalisering och frihandel som präglat internationella handelsmönster. Ett förändrat omvärldsläge har dock inneburit ökade spänningar och fler observerade störningar i globala försörjningskedjor, vilket ställer Sverige inför stora utmaningar som en liten och handelsberoende stat. Den avvägning som tidigare bäst ansågs säkerhetsställa välbefinnande behöver inte nödvändigtvis vara densamma idag, eftersom risker, beroenden och hotbilder har förändrats. Detta aktualiserar behovet av ett svenskt ramverk för ekonomisk säkerhet. Det är dock av vikt att ha med sig att även det föreslagna ramverket kommer behöva uppdateras och förädlas när synen på ekonomisk säkerhet förändras i takt med att samhället och omvärlden utvecklas samt forskningen på området mognar.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med rapporten är att utveckla förslag på ett strategiskt ramverk för Sveriges ekonomiska säkerhet med fokus på de strategiska målområdena konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft som beskrivs i Lougui m.fl. (2026). I och med detta besvarar rapporten följande frågeställning:

Hur kan ett strategiskt ramverk för ekonomisk säkerhet, tillämpat på Sverige, se ut?

Det strategiska ramverket som föreslås i denna rapport inspireras av andra länders arbete med nationell ekonomisk säkerhet. Därtill förhåller sig arbetet i denna rapport till andra svenska nationella strategier.¹ Dessutom är förslagen som presenteras samordnade med EU:s ekonomiska säkerhetsstrategi (Europeiska kommissionen, 2023b). De föreslagna insatser och styrmedel som redovisas i denna rapport utesluter inte att Sverige redan har implementerat eller planerar för liknande åtgärder. Rapporten ska därmed inte betraktas som en gapanalys eller en utvärdering av effekter av befintliga åtgärder.

¹ Nationell säkerhetsstrategi (Regeringen, 2024), Sveriges industristrategi (Regeringskansliet, 2025b), Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (Regeringskansliet, 2023), Sverige i en digital värld (Regeringskansliet, 2024) samt Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige (Regeringskansliet, 2025a).

1.2 Centrala begrepp och avgränsningar

Begreppet ekonomisk säkerhet tolkas i denna rapport i enighet med definitionen som presenteras i Wennman & Lougui (2026), där *ekonomisk säkerhet* definieras som ”en stats samlade förmågor och åtgärder för att säkerställa de resurser, funktioner och tillgångar som är grundläggande för dess ekonomiska stabilitet och välbefinnande”.² Vad som avses med ett *strategiskt ramverk* är detsamma som i Lougui m.fl. (2026), det vill säga en beskrivning av spelplanen och handlingsutrymmet som finns tillgängligt för en aktör att fylla med strategier.

Ekonomisk säkerhet präglas av två olika domäner med två olika logiker, enligt diskussionen som fördes i Lougui m.fl. (2026). Dels existerar den ekonomiska domänen formad av effektivitetsmaximering, dels den politiska domänen där fler värden, inklusive säkerhetsaspekter ingår. Den grundläggande avvägningen inom ekonomisk säkerhet, vilken också kommer att påverka det svenska ramverket, är som det beskrivs i Lougui m.fl. (2026), nämligen ”en avvägning mellan de spänningar som den ekonomiska och politiska logiken ger upphov till i att säkerställa nationellt välbefinnande och ekonomisk stabilitet”.

Det strategiska ramverket i Lougui m.fl. (2026) består av tre nivåer och togs fram som ett förslag för hur ekonomisk säkerhet kan struktureras. Det är det ramverket som appliceras på Sverige i denna rapport.

Den första nivån är den *strategiska nivån*, och utgörs av de strategiska målsättningar en stat har inom respektive målområde för ekonomisk säkerhet: konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft. Här formuleras strategiska intressen ur ett mer långsiktigt perspektiv.

Nästa nivå är den *inriktande nivån*, i denna specificeras metoder för hur de strategiska målsättningarna ska uppnås. Metoderna är riktade mot hot, utmaningar och/eller möjligheter utifrån den strategiska målsättningen. Denna nivå är enklare att utvärdera än den strategiska nivån, då metoderna tillsammans bidrar till hur väl det strategiska målet realiserar.

Den sista, är den *operativa nivån*. Här finns styrmedel som kan användas i det konkreta arbetet som genomförs inom respektive målområde, vilket består av konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft. Samma styrmedel kan förekomma och vara användbara för fler än ett område.

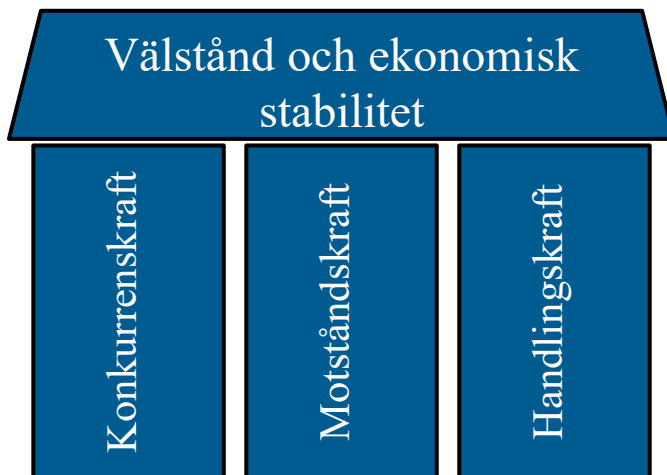
² För mer bakgrund till hur begreppet togs fram och litteraturen bakom hänvisas till Wennman & Lougui (2026).

Nedan, i Figur 1, illustreras de olika nivåerna och hur de kan ses tillsammans.

Figur 1. Strukturen för det strategiska ramverket. *Källa: Lougui m.fl. (2026).*

Om det övergripande syftet med ekonomisk säkerhet är välstånd och ekonomisk stabilitet kan tre strategiska målområden formuleras, som tillsammans bidrar till att ett land kan uppnå syftet. Dessa är konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft och presenteras nedan, i Figur 2.

Figur 2. Det övergripande syftet inom ekonomisk säkerhet är välstånd, som byggs upp av de tre delarna konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft.

Det första strategiska området är konkurrenskraft, vilket kan beskrivas som grunden till eller motorn bakom nationellt välstånd under förutsättning att det finns en världsmarknad som det är helt eller delvis möjligt att konkurrera på. Det andra strategiska området benämns motståndskraft och handlar om att skydda statens

konkurrenskraft och att stå emot påtryckningar från andra stater. Till sist finns handlingskraft, vilket är förmågan att agera gentemot andra stater. Det kan exempelvis genomföras direkt för att framhäva eller värna intressen kopplade till sitt lands ekonomiska säkerhet eller som respons till vidtagna handlingar eller påtryckningar. Dessa tre strategiska målområden är utformade utifrån en samlad analys av olika länders strategier för ekonomisk säkerhet.

1.3 Metod

Utformningen av ramverket för ekonomisk säkerhet i Sverige utgår från en analys av ett urval av nationella strategier med särskilt fokus på ekonomisk säkerhet: USA:s säkerhetsstrategier 2017 och 2022 (Vita Huset, 2017, 2022), Storbritanniens nationella säkerhetsstrategi 2025 (Storbritanniens regering, 2025), Tysklands nationella säkerhetsstrategi (Tysklands förbundsregering, 2023), Japans nationella säkerhetsstrategi (Japans utrikesministerium, 2022), Nya Zealands nationella säkerhetsstrategi (Nya Zealands regering, 2023), Norges nationella säkerhetsstrategi (Statsministerens kontor, 2025), Frankrikes säkerhetsstrategi (Generalsekretariatet för försvar och nationell säkerhet, 2022), samt Sveriges nationella strategi (Regeringen, 2024). Detsamma gäller de målbilder som presenteras i respektive avsnitt för varje målområde. Ramverket utgör förslag, framtagna av svenska och andra länders skrivningar på området ekonomisk säkerhet och ska ses som möjliga inriktningar för fortsatt arbete med konkreta mål.

1.4 Disposition

Rapporten är uppbyggd av fem delar. Efter detta första inledande kapitel följer ett kapitel som beskriver Sveriges utmaningar inom ekonomisk säkerhet. Därefter presenterar kapitel tre Sveriges ramverk för ekonomisk säkerhet, med en genomgång av målbilder, insatser och styrmedel. Kapitel fyra sammanfattar ramverket. Slutligen redovisas, i kapitel fem, rapportens slutsatser.

2 Sveriges utmaningar inom ekonomisk säkerhet

I Sveriges nationella säkerhetsstrategi (Regeringen, 2024) beskrivs ekonomisk säkerhet som ett komplext område. Det finns flera olika aspekter som alla spelar en roll för Sverige. Vissa faktorer är inriktade på interna förhållanden som direkt påverkar medborgarnas trygghet och samhällets funktionalitet, såsom kriminalitet, påverkanskampanjer, fri- och rättigheter samt folkhälsa. Samtidigt finns det andra faktorer som är externt riktade mot andra stater och som beskriver utmaningar från internationella aktörer och globala processer. Dessa inkluderar bland annat auktoritära staters politiska och ekonomiska påtryckningar, sårbarheter i globala handels- och värdekedjor samt långsiktiga effekter av klimatförändringar och geopolitiska konflikter. Sammantaget påverkar dessa faktorer Sveriges ekonomiska stabilitet och suveränitet på en global nivå och kräver därför ett strategiskt hanterande.

Det är av yttersta vikt att identifiera och hantera alla typer av utmaningar för att trygga Sveriges ekonomiska säkerhet för att främja landets långsiktiga välbefinnande och konkurrenskraft.

En av de mest påtagliga interna utmaningarna för Sveriges ekonomiska säkerhet är den organiserade brottsligheten (Regeringen, 2024). Denna kriminalitet underminerar både tryggheten bland befolkningen och samhällets funktionalitet i stort. Att motverka den organiserade brottsligheten är därför en central uppgift för att skydda liv och hälsa samt upprätthålla ett stabilt och välfungerande samhälle. När samhällets förmåga att effektivt hantera brottsligheten brister skapas otrygghet, vilket kan försvaga samhällsgemenskapen och minska tilliten till rättssystemet och andra offentliga institutioner. En befolkning som känner sig otrygg har svårare att bidra till ett samhälle där både social sammanhållning och ekonomiskt välbefinnande kan upprätthållas och utvecklas (UNODC, 2025).

Sveriges ekonomiska säkerhet påverkas i hög grad av händelser och utvecklingen i omvärlden (Berggren & Isakson, 2024). Sveriges näringsliv är djupt integrerat i den globala ekonomin, vilket innebär att förändringar både inom Sverige och internationellt snabbt kan få genomslag i landet. Information sprids snabbt, och på samma sätt påverkar handlingar och beslut i globala värdekedjor Sveriges ekonomi. Denna starka internationalisering skapar betydande utmaningar för det öppna svenska samhället, där sårbarheter kan exploateras av främmande makt och andra aktörer som agerar utifrån egna intressen (Regeringen, 2024).

En särskilt utmanande aspekt bland de externa faktorerna är auktoritära staters försök att påverka den regelbaserade världsordningen i syfte att gynna egna geopolitiska och ekonomiska intressen. Sveriges välbefinnande, som är beroende av öppen handel, är tätt kopplat till integrationen i den globala marknaden. När denna inte-

gration påverkas eller styrs av andra aktörer kan det få negativa konsekvenser för svenska handelsflöden och ekonomiska resurser (Johnson, 2025).

Därmed rör en av de mest kritiska sårbarheterna beroenden i globala värdekedjor, där Sverige kan utsättas för manipulation och påtryckningar från främmande makt (Regeringen, 2024). Eftersom Sverige är beroende av viktiga komponenter och råvaror kan dessa relationer utnyttjas som verktyg för ekonomisk och politisk påverkan, vilket utgör ett direkt hot mot landets ekonomiska säkerhet. Å ena sidan är Sveriges bilaterala samarbeten av strategisk betydelse för statens välbefinnande och säkerhet, vilket gör det nödvändigt att upprätthålla och vårda dessa relationer. Å andra sidan kan det anses önskvärt att minska riskerna som är förknippade med långtgående beroendeförhållanden.

Sveriges ekonomiska säkerhet påverkas dessutom av geopolitiska konflikter, såsom Rysslands invasion av Ukraina, vilka har långvariga effekter på handel, värdekedjor och globala flöden (Johnson, 2024). Det stöd som Ryssland erhåller från andra aktörer utgör en indirekt men betydande risk för Sverige (Regeringen, 2024). Även spänningarna mellan Kina och USA, där staterna använder sig av geoekonomiska strategier, bidrar till global instabilitet som kan störa ekonomiska system och flöden. Därtill medför konflikter och instabilitet i exempelvis Mellanöstern och Afrika säkerhetshot i form av extremism och terrorism, vilka kan hota svenska medborgares säkerhet direkt och därigenom även påverka den ekonomiska stabiliteten och landets välbefinnande.

Sveriges roll som en ledande stat inom forskning och innovation (Regeringskansliet, 2024) bidrar till den inhemska ekonomiska utvecklingen, samtidigt som den gör landet attraktivt för externa aktörer som eftersträvar tillgång till eller kontroll över avancerad teknik och kritisk infrastruktur (Regeringen, 2024). Även här uppstår en utmaning i avvägningen mellan öppenhet och skydd. Internationella samarbeten stärker teknikutvecklingen och innovation, men kan samtidigt innebära risker genom att aktörer med avvikande eller fientliga syften ges tillträde (Fu m.fl., 2022).

Utöver aktörsbaserade hot utgör långsiktiga, strukturella faktorer betydande risker för Sveriges ekonomiska säkerhet. Klimatförändringarna är ett tydligt exempel, då de hotar Sveriges produktionsförmåga, infrastruktur och folkhälsa (Regeringen, 2024). Försämrade samhällsfunktioner och förlust av viktiga resurser kan därmed påverka Sveriges ekonomiska stabilitet och välbefinnande negativt.

Slutligen är den digitala infrastrukturen en kritisk komponent i Sveriges ekonomiska säkerhet, eftersom den är sårbar för sabotage, cyberattacker och andra former av störningar (Regeringen, 2024). Både offentliga och privata aktörer riskerar att drabbas, vilket kan få omfattande konsekvenser för betalningssystem, kommunikation och andra samhällsviktiga funktioner. Hot mot det finansiella systemet kan i förlängningen underminera den övergripande ekonomiska stabiliteten.

Sveriges utmaningar inom ekonomisk säkerhet kan slutligen sammanfattas i följande huvudområden utan prioriteringsordning:

Hanteringen av ensidiga beroenden

Globala marknader och leveranskedjor är komplexa. Om dessa förändras eller påverkas kommer Sveriges ekonomi och välbefinnande direkt att drabbas av konsekvenserna.

Balansen mellan öppenhet och skydd

Sverige har stor nytta av den öppna ekonomin och fria handel i det globala systemet som är idag, men det innebär också ökad exponering för fientliga staters ekonomiska påtryckningar.

Anpassning till klimatförändringarna och samhällsrelaterade störningar

Att hantera långsiktiga miljöutmaningar och andra samhällsstörningar (däribland brottslighet) kräver omfattande investeringar och nära samarbete mellan privata och offentliga aktörer, vilket ställer krav på politiska prioriteringar.

Teknologisk utveckling

För att behålla Sveriges konkurrenskraft och skydda strategiskt viktiga sektorer krävs kontinuerlig kompetensutveckling, utbildning och resurser.

3 Sveriges ramverk för ekonomisk säkerhet

Inom ramen för ekonomisk säkerhet har tre centrala målområden formulerats: konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft (se Figur 2). Tillsammans formar dessa beståndsdelar en helhet som stärker en stats förmåga att både främja utveckling och hantera ekonomiska risker. I följande avsnitt behandlas de tre områdena mer ingående och appliceras på Sveriges ekonomiska säkerhet. Avsnittet ger också exempel på vilka prioriteringar som kan göras, samt vilka insatser och styrmedel som kan användas för att stärka ekonomisk säkerhet och därigenom lägga grunden för ett samhälle med välstånd. Dessa exempel ska ses som möjligheter och inte som rekommendationer eller ställningstaganden. Därför är också spännvidden mer omfattande på de exempel som ges än vad som vore fallet om de skulle utgöra rekommendationer eller ställningstaganden.

De målbilder, insatser och styrmedel som presenteras nedan är utformade och sammanfattade med utgångspunkt i de analyser av olika nationella strategier och policydokument som rapporten bygger på. Vissa styrmedel behandlas inom fler än ett målområde eftersom de kan användas för fler än ett syfte.

3.1 Konkurrenskraft

För Sverige innebär konkurrenskraft bland annat kompetent arbetskraft, produktivitet, hög innovationsförmåga samt industrins förmåga att producera varor av god kvalitet till konkurrenskraftiga priser.

3.1.1 Målbilder inom konkurrenskraft

Sverige ska fortsätta vara ett av Europas och världens mest konkurrenskraftiga ekonomier genom att öka sin innovationsförmåga, värna regelbaserad handel, stärka utbildning och forskning samt förbättra finansieringsmöjligheter och arbetsmarknaden.

3.1.2 Insatser inom konkurrenskraft

Insatser inom konkurrenskraft sammanfattas i industripolitik, utbildningspolitik, innovationspolitik, och arbetsmarknadspolitik.

➤ *Industripolitik*

Inom industripolitiken finns det en avvägning mellan incitament för att stimulera investeringar samtidigt som effektivitetsförluster kopplade till dessa aktiviteter minimeras. Industripolitiken syftar till att främja tillväxt genom att skapa ett väl fungerande och starkt näringsliv som attraherar både nationella och internationella

investerare. Avvägningar behöver dock göras då öppenhet kan medföra säkerhetsrisker som exempelvis uppstår när antagonistiska aktörer får en större roll i näringslivet och industrin.

Sverige har en industristrategi som syftar till att bidra med förutsättningar för en växande industri. Strategin stöttar därför Sveriges konkurrenskraft och motståndskraft (Regeringskansliet, 2025b). Därmed har Sverige redan påbörjat detta arbete. De åtgärder som industristrategin presenterar är bland annat regelförenkling vilket skapar en mer attraktiv investeringsmiljö. Genom detta attraherar Sverige fler investeringar som stöttar svensk tillväxt och innovation, och skapar förutsättningar för en mer konkurrenskraftig industri. Samtidigt aktualiserar en sådan inriktning en avvägning mellan öppenhet och kontroll, där regelförenklingar i vissa fall kan komma i konflikt med behovet av regleringar som syftar till att stärka säkerheten.

Industristrategin lyfter även fram forskning och innovationens roll för ett konkurrenskraftigt Sverige. Genom att stimulera och införa åtgärder som förenklar samverkan mellan universitet, näringsliv och offentliga aktörer förbättras industrins förutsättningar för att få tillgång till kvalificerad kunskap och teknologisk utveckling.

Dessutom är bidrag för att stötta nystartade och växande företag inom strategiska sektorer en industripolitisk åtgärd som stärker Sveriges konkurrenskraft. Att främja företagande och entreprenörskap skapar förutsättningar för innovationer och tillväxt.

Även bidrag för omställning till hållbar produktion kan bidra till Sveriges konkurrenskraft. Med allt strängare globala krav på klimatanpassning möts företag, främst inom sektorer med hög miljöpåverkan, av kostsamma utmaningar för att ställa om sin produktion. Dessa investeringar för omställning anses nödvändiga för att företagen ska kunna fortsätta konkurrera på den globala marknaden.

➤ *Utbildningspolitik*

Utbildningspolitiken kan bidra till ökad konkurrenskraft genom att strategiskt styra vilka framtida kompetenser som utbildas.

Satsningar inom utbildning för att attrahera fler till forskarutbildningar är ett verktyg som ökar innovationskraften. En attraktiv och stimulerande forskarutbildning gynnar forskning och utveckling, vilket i sin tur driver upp innovationsförmågan.

Till detta ställer ökad digitalisering och automatisering på arbetsmarknaden krav på satsningar inom utbildning där digitala kompetenser uppmuntras. I konkurrensyfte behöver Sverige besitta spetskompetens inom digitalisering och framväxande teknologier. Detta gäller inte bara konkurrensen gentemot externa aktörer, utan även för att bibehålla en konkurrenskraftig arbetsmarknad.

➤ *Innovationspolitik*

”En dynamisk miljö för forskning och ett effektivt innovationsstödssystem är centrala förutsättningar för Sveriges och svenska företags globala konkurrenskraft.” (Regeringskansliet, 2023, s. 11)

Innovation och innovationsstöd är viktigt för Sveriges konkurrenskraft. Sverige intar en stark position internationellt när det gäller innovationsförmåga och har redan välutvecklade förutsättningar och infrastruktur för att driva innovation i landet. En fortsatt robust och dynamisk innovationsmiljö med fokus på satsningar inom utbildning, livslångt lärande, digital kompetens och framväxande teknologier, stärker ytterligare Sveriges konkurrenskraft.

Bland de åtgärder innovationspolitiken kan vidta för att stärka Sveriges konkurrenskraft finns utveckling av innovationsstödssystem (både utveckling av befintliga samt införandet av nya) samt riktade satsningar mot strategiska teknikområden som till exempel AI-teknik, bioteknik, energiteknik, rymd- och framdrivningsteknik samt robotik och autonoma system.³

Inom ramen för innovationspolitik kan även åtgärder som förenklar kommersialisering av innovationer bidra till Sveriges konkurrenskraft. Till exempel är ekonomiskt stöd i de tidiga faserna av forskning efterfrågad, eftersom finansiella hinder oftast hämmar innovationer där (Kortum & Lerner, 2000). Till detta finns även ett behov av att förenkla och förbättra tidiga samarbeten mellan universitet och industrin i syfte att öka sannolikheten för kommersialisering (O’Dwyer m.fl., 2023). Sveriges konkurrenskraft höjs av tillväxt och innovation genom kreativt företagande, vilket ger anledning att satsa på entreprenörskap. Att starta eget upplevs ofta som en komplicerad process med många hinder. Utbildningar, befintliga nätverk och partnerskap etablerade mellan skolor och organisationer för att stötta entreprenörskap kan underlätta för innovativa idéer att bli verklighet.

Utöver stöd och förenklade processer i tidiga faser av forskning, är satsningar på utveckling av kompetens inom entreprenörskap och kommersialisering av forskning en åtgärd som förbättrar innovationsmiljön i Sverige. Dessa insatser kan även drivas inom utbildningspolitiken.

➤ *Arbetsmarknadspolitik*

En välfungerande arbetsmarknad är grundläggande för staters ekonomiska välbefinnande. Dessutom stärker arbetsmarknadspolitik en stats konkurrenskraft genom att bidra till att säkra tillgången till rätt kompetens, underlätta rörlighet och omställning på arbetsmarknaden samt genom implementering av åtgärder som främjar social sammanhållning.

En arbetsmarknad där utbud och efterfrågan på kompetens överensstämmer, stimulerar industriens produktivitet och därigenom också konkurrenskraft. För Sverige

³ De nämnda strategiska teknikområden är en sammanfattning av de strategiska teknikområden som identifieras i ADC Data & AI Consultancy (2025).

skulle detta kunna ta form genom satsningar på strategiska utbildningar som syftar till att utveckla och bygga kompetens inom särskilda områden där det finns ett långsiktigt behov. På så sätt stärks Sveriges konkurrenskraft genom en arbetsmarknad där gapet mellan efterfrågan och utbudet på kompetens inte blir ett hinder för produktiviteten.

Även en arbetsmarknadspolitik som uppmuntrar till rörlighet och snabb omställning ökar landets konkurrenskraft. Genom en förenkling av processer för omställning kan arbetsmarknaden bli mer flexibel och till exempel lättare anpassa sig till teknikutvecklingen, globala kriser samt ändrade geoekonomiska förhållanden.

Ur ett långsiktigt perspektiv ökar en inkluderande arbetsmarknad med låg arbetslöshet den sociala sammanhållningen vilket i sin tur är en konkurrensfördel som stöttar landets produktivitet. Social sammanhållning leder till tillit hos medborgare vilket ökar deras produktivitet. Dessutom breddar en inkluderande arbetsmarknad utbudet på tillgänglig kompetens, vilket även det förbättrar produktiviteten.

3.1.3 Styrmedel inom konkurrenskraft

De föreslagna styrmedlen bygger på de insatser inom konkurrenskraft som presenteras i denna rapport.

➤ *Regleringar*

För Sveriges konkurrenskraft är det gynnsamt att de innovationer som svensk forskning och utveckling mynnar ut i, implementeras och utnyttjas av företag i Sverige. Införandet av regleringar för att skydda svensk forskning och innovation stöttar arbetet med att minska skadlig spridning av forskningsresultat.

En konkurrenskraftig ekonomi kommer både att attrahera ingående och driva utgående investeringar. Med dessa flöden av investeringar följer ett kunskapsutbyte över staters gränser. Kontroll av både ingående och utgående direktinvesteringar kan användas för att hindra utflödet av betydelsefull information till potentiellt antagonistiska länder. Detta innebär att Sverige kan begränsa spillover-effekter till följd av ingående och utgående investeringar. Mot denna bakgrund kan ingående och utgående investeringar behöva regleras för att skydda känsliga tillgångar och konkurrensfördelar.

➤ *Subventioner och bidrag*

Statliga subventioner som stöttar strategiskt viktiga branscher är en potentiell del i Sveriges konkurrenskraft. Samtidigt är det svårt att veta exakt vilka branscher som har framtiden för sig. Subventioner som uppmuntrar utveckling och innovationer kan underlätta för näringslivet att ställa om och anpassa sig till marknadsutvecklingen. Till exempel kan Sverige erbjuda bidrag till forskning, innovation och digitalisering. Dessa bidrag kompletterar de stöd som EU erbjuder inom området.

Även att tillämpa olika typer av subventioner, som till exempel skattereduktion för forskningsverksamhet eller subventioner för omställning till grön produktion, kan vara en åtgärd för att öka Sveriges konkurrenskraft.

➤ *Handelsavtal*

Sverige kan dra nytta av de handelsavtal som etablerats på EU-nivå för att öka sina marknadsmöjligheter. Handelsavtal som ökar efterfrågan på svenska varor är ett exempel på hur Sverige kan förbättra sin konkurrenskraft genom EU.

3.2 Motståndskraft

En motståndskraftig svensk ekonomi är en ekonomi som har en förmåga att stå emot chocker och påverkan från andra stater.

3.2.1 Målbilder inom motståndskraft

Sveriges ekonomi ska ha motståndskraft för både allvarliga störningar och mot försök av påverkan från andra länder. Detta genom att bygga robusthet i kritisk infrastruktur och marknader samt minska beroenden och exponeringar via diversifiering där det är möjligt, byggande av egen förmåga där det är lämpligt och lagerhållning där det är nödvändigt. Långsiktig motståndskraft inkluderar även klimat Anpassning.

3.2.2 Insatser inom motståndskraft

Insatser inom motståndskraft sammanfattas i penningpolitik, energipolitik, infrastrukturpolitik, tekniksäkerhet, klimatpolitik, och beredskapspolitik.

➤ *Penningpolitik*

Sverige åtnjuter stabila statsfinanser, en låg statsskuld och ett högt förtroende för statsförvaltningen. En av de viktigare delarna för motståndskraft är finansiell stabilitet. Att Sverige idag är stabilt på området får inte hindra arbetet med att öka robustheten och ett fortsatt arbete mot korruption, för att säkerställa att stabiliteten kan bibehållas.

Flexibiliteten i penningpolitiken bidrar till Sveriges ekonomiska motståndskraft då staten ökar sin förmåga att absorbera och anpassa sig till ekonomiska chocker.

➤ *Energipolitik*

Sverige ska bli fossilfritt och även innan dess minska sitt beroende av exportörer av fossila bränslen (Regeringen, 2024). Samtidigt som arbeten ska göras för fossilfrihet behöver robustheten finnas inom energisektorn för att säkerställa energisäkerheten över tid. Om det inte finns robusthet i energiförsörjningen påverkas snabbt många andra områden i samhället. För att nå de fossilfria målen och energi-

säkerhet kan Sverige utveckla ekonomiska incitament såsom ekonomiska bidrag eller subventioner som underlättar omställningen för företag och hushåll. Även upprätthållandet av bränslereserver ökar Sveriges motståndskraft just när det kommer till bränsle och energi. Dessutom kan Sverige uppmuntra utveckling och forskning av nya teknologier kopplat till energi.

➤ *Infrastrukturpolitik*

Ett av målen i Sveriges nationella säkerhetsstrategi är att det svenska samhället ska vara tillräckligt motståndskraftigt för att klara alla samhällsstörningar i både kris och i krig (Regeringen, 2024). För att uppnå denna högt satta ambition av robusthet är tillgång till kritisk infrastruktur ett måste. Här behövs arbete för att säkerställa att resurserna möter behoven i händelse av kris eller krig, men också att underhållsplaner följs och är tillräckliga för att kontinuerligt säkerställa förmågan. Samarbeten med andra stater blir också väsentlig för att höja robustheten ytterligare.

Företag som äger infrastruktur kan vara utsatta för uppköp och utländska investeringar, ibland för att utländska aktörer ska komma åt skyddsvärd information och infrastruktur. Lagstiftning för utländska direktinvesteringar kan då bidra till att upprätthålla Sveriges motståndskraft.

➤ *Politik för tekniksäkerhet*

Utvecklingen med öppenhet och globalisering som präglar teknikbranschen håller nu på att ersättas av ett ökat fokus på tekniksäkerhet. Teknikutvecklingen kan nu idag få säkerhetspolitiska följder och en väl avvägd industripolitik kan stärka motståndskraften. Likaså kan skydd mot teknickläckage vara värdefullt för att säkerställa en stats status på den internationella marknaden som leverantör inom en viss teknik. Teknik med dubbla användningsområden har gjort det än viktigare med skydd mot teknickläckage och där har EU beslutat om en exportkontrollförordning. Ett annat initiativ på EU-nivå är att arbeta med banbrytande teknologier (Europeiska kommissionen, 2023a). Sverige har påbörjat riskbedömningar av 10 identifierade områden, som görs ett i taget. Där identifieras nationella risker, sårbarheter och beroenden för att i nästa steg kunna arbeta med åtgärder mot dessa och på så sätt stärka robustheten inom respektive område. Det kommer behövas fler liknande arbeten, men också arbeten som utarbetar statliga kontrollmekanismer för alla steg i teknikutvecklingen, från innovation till robusthet i försörjningskedjor.

➤ *Klimatpolitik*

Klimatförändringarna är av regeringen benämnda som det allvarligaste hotet mot mänskligheten, sett på längre sikt. När extremväder blir allt vanligare ökar också riskerna för att klimatförändringarna ger stora konsekvenser på exempelvis försörjningskedjor, kritisk infrastruktur och tillgång till rent vatten, vilket kan leda till stora samhällsstörningar och kostnader som följd. Sverige är idag inte tillräckligt förberedda för att klara kommande klimatförändringar, mot bland annat extremväder, men det finns goda förutsättningar att utveckla robustheten i samhället (Regeringen, 2024).

I klimatanpassningarna behövs åtgärder för att bibehålla välstånd. Genom att både motarbeta och anpassa samhället efter klimatförändringarna stärks samhällets motståndskraft och välstånd på sikt. Tillsammans med åtgärder inom energipolitiken kan Sverige genom bidrag, subventioner och regleringar minska importberoendet samt minska sårbarheter för klimatförändringarna.

➤ *Beredskapspolitik*

Försörjningsberedskap är inte begränsat till upprätthållandet av nödvändig försörjning. Försörjningsberedskap har en bredare uppgift i att bland annat tillse en stat med handlingsfrihet och motståndskraft (Ingemarsdotter, 2024).

Beredskapspolitik kan användas för att säkerställa Sveriges motståndskraft genom exempelvis lageruppbyggnad av samhällsviktiga produkter. Den struktur som införts med beredskapssektorer och beredskapsmyndigheter bidrar till tydlighet i ansvarsområden, men robustheten behöver stärkas kontinuerligt. Att arbeta med robusthet höjer förmågan att klara av störningar utan att behöva veta exakt vilka störningar som beredskapen ska fungera mot.

Dessutom har globaliseringen lett till komplexa, globala försörjningskedjor för kritiska naturresurser, som idag utnyttjas alltmer för politiska syften. Det är därför av stor vikt att arbeta fram strategier för hur Sverige kan säkra robustheten kopplat till tillgången av de naturresurser och andra kritiska insatsvaror som är mest strategiska för Sverige. Som ett medlemsland i EU har Sverige goda möjligheter till samarbeten på EU-nivå, vilket underlättar då Sverige annars är en förhållandevis liten marknad. Det är dock viktigt att säkerställa kunskapen inom dessa områden för att ha möjlighet att påverka utvecklingen på EU-nivå.

3.2.3 Styrmedel inom motståndskraft

De föreslagna styrmedlen bygger på de insatser inom motståndskraft som presenterades ovan.

➤ *Styrränta*

Sverige kan, genom att justera styrränta via en oberoende Riksbank, vidhålla en stabilare ekonomi utan större fluktuationer. Detta innebär att styrräntan kan an-

vändas för att dämpa effekterna av chocker som uppstår på den internationella marknaden med påverkan på hushållen och företagens ekonomi i Sverige.⁴

➤ *Lagerhållning*

Med lagerhållning kan Sverige skydda sig mot exempelvis störningar och avbrott i försörjningskedjor. Lagerhållning är ett typiskt styrmedel inom beredskapspolitiken och Sverige minskar sitt beroende samt stärker sin motståndskraft genom att upprätthålla ett lager av kritiska varor. Detta bidrar till att Sverige kan upprätthålla nödvändig funktionalitet vid störningar eller kriser.

Lagerhållning är även ett styrmedel inom energipolitiken i form av bränsle- eller andra energireserver.

➤ *Subventioner och bidrag*

För att öka motståndskraften kan Sverige införa bidrag till forskning inom energiområdet samt bidrag och subventioner som underlättar omställningen till ett fossilfritt samhälle. Detta eftersom ett fossilfritt samhälle bidrar till att öka en stats motståndskraft.

➤ *Regleringar*

Kontroll av export av varor med dubbla användningsområden är en insats som bland annat ökar Sveriges motståndskraft genom att förhindra att tekniker läcker till olämpliga användare. Dessutom kan Sverige införa en granskningsmekanism av forskningssamarbeten när det kommer till känsliga forskningsområden vilket gynnar forskningssäkerheten.

Granskning av utländska direktinvesteringar är en möjlighet för Sverige att både kontrollera och delvis begränsa utländska aktörers möjligheter till att påverka verksamheter inom känsliga områden. Sverige kan, genom att granska särskilda inkommande och utgående investeringar, få en bättre kartläggning av potentiella risker samt hindra bland annat teknickläckage och störningar. På så sätt är kontroll av utländska direktinvesteringar ett verktyg som kan stärka Sveriges motståndskraft.

⁴ Exempel på chocker är ökade energipriser, transportpriser eller priser på importerade varor.

3.3 Handlingskraft

Sveriges handlingskraft är statens förmåga att snabbt och effektivt vidta åtgärder för att uppnå sina säkerhetsrelaterade mål.

3.3.1 Målbilder inom handlingskraft

Sverige ska ha handlingskraft för att kunna svara mot påverkan av andra stater mot vår ekonomi. Sveriges handlingskraft kan stärkas både genom internationella samarbeten men också enskilt. Detta görs framförallt genom att bygga och vidmakthålla inflytande och ömsesidiga beroenden mot andra aktörer grundade i Sveriges relativa styrkor och vår marknads attraktivitet. EU har en särställning i detta eftersom Sveriges inflytande och relativa styrka förstärks genom unionen och den inre marknaden.

3.3.2 Insatser inom handlingskraft

Sverige kan uppnå målen inom handlingskraft genom att fokusera på banbrytande tekniker, främja en flexibel industri samt stötta samarbeten mellan industrin, universitet och forskning. Även en stabil ekonomi som gynnar investeringar och ekonomisk tillväxt ger goda förutsättningar för Sveriges handlingskraft.

➤ *Industripolitik*

Sedan den nationella säkerhetsstrategin skrevs, har det tillkommit en svensk industristrategi, som mer specifikt lyfter satsningar på banbrytande tekniker inom områden som anses strategiskt viktiga för Sverige, bland annat AI och autonoma system, kvantteknik, energiteknik och bioteknik (Regeringskansliet, 2025a).

En industri vars verksamhet raskt och effektivt kan ställas om är ett stöd för en stats handlingskraft och kompletterar det fokus som industristrategin lägger på områden med banbrytande tekniker. Sverige kan forma sin industripolitik för att främja en flexibel industri genom bland annat ett ökat samarbete mellan den civila och militära industrin. Detta betonas i Sveriges försvarsindustristrategi där det föreslås åtgärder för samarbeten mellan försvarsindustrin och övrig industri (Regeringskansliet, 2025a).

➤ *Innovationspolitik*

Sverige kan, genom att tillämpa en innovationspolitik som uppmuntrar till samverkan mellan universitet och industrin, förbättra samspelet mellan efterfrågan på produkter och utbudet av forskning. Genom åtgärder som stärker samverkan och kommunikation kan därmed efterfrågade produkter utvecklas, och Sverige kan öka sin förmåga att agera självständigt från andra staters handlingar.

Dessutom kan innovationspolitiken, genom att betona vikten av kommersialisering av forskning, påskynda processen för kommersialisering och skapa förutsättningar för att utveckla innovationer som skyndsamt kan kommersialiseras. Detta skapar en grund för Sveriges handlingskraft genom inflytande på världsmarknaden.

3.3.3 Styrmedel inom handlingskraft

De föreslagna styrmedlen bygger på de insatser inom handlingskraft som presenteras i denna rapport.

➤ *Lagerhållning*

Lageruppbyggnad är ett alternativt styrmedel som en stat kan använda för att lagra för landet strategiskt viktiga varor. För handlingskraften innebär detta att en stat är mindre sårbar för andra länders agerande.

Teoretiskt är det optimala för Sveriges handlingskraft en lagerhållning av samtliga kritiska resurser som importeras för att minska beroendet av andra länder och säkra sin handlingskraft. Detta är dock i praktiken en mycket kostsam lösning och Sverige behöver prioritera vad som kan anses som en tillräcklig lagerhållning utifrån de resurser staten besitter. Till exempel betraktas lagerhållning av viktiga läkemedel nödvändigt för en trygg och robust läkemedelsförsörjning (Wallskär, 2025). Lagerhållningen gäller alltså inte alla läkemedel.

Samtidigt har EU-kommissionen lanserat en EU-strategi för lagerhållning för att säkra viktiga varor i händelse av kris. I utformningen av en strategi för lagerhållning bör Sverige förhålla sig till EU:s åtgärder som stöd och komplettering till sin egna strategi.

➤ *Subventioner*

Statliga subventioner för att stötta bland annat inhemsk produktion av kritiska varor är en åtgärd som skulle stödja Sveriges handlingskraft. Med en inhemsk produktion för att upprätthålla viss prioriterad produktion i Sverige skapas bättre förutsättningar för att enklare ställa om vid störningar i försörjningskedjor.

➤ *Regleringar*

Utländska bolag och utländskt ägande har identifierats som en risk för bland annat svenska företag som bedriver skyddsvärd verksamhet (Myndigheten för samhälls-

skydd och beredskap, 2025). Sverige har infört ett nationellt granskningssystem för utländska direktinvesteringar i svenska företag som bedriver skyddsvärd verksamhet. Detta initiativ kan stärka Sveriges handlingskraft genom att begränsa landets sårbarhet för andra staters politiska mål och därmed bevara landets handlingsutrymme.

En ytterligare åtgärd inom ramen för utländska direktinvesteringar som Sverige kan vidta är kontroll av utgående direktinvesteringar. Eftersom utgående direktinvesteringar kan riskera teknickläckage och ökad tillgång till kapital hos andra länder där detta kan användas militärt eller i underrättelsesyften (Björk, 2025), finns det skäl för Sverige att överväga vidta åtgärder kopplade till denna typ av investeringsflöde.

4 Sammanfattning

Tabell 1. Sammanfattning av ramverket.

	Konkurrenskraft	Motståndskraft	Handlingskraft
Strategiska nivån (målbilder)	Öka landets innovationsförmåga, värna regelbaserad handel, stärka utbildning och forskning, fördjupa finansieringsmöjligheter och förbättra arbetsmarknaden	Bygga robusthet i kritisk infrastruktur och marknader samt minska beroenden och exponeringar via diversifiering där det är möjligt, byggande av egen förmåga där det är lämpligt och lagerhållning där det är nödvändigt. Långsiktig motståndskraft inkluderar även klimatanpassning	Bygga och vidmakthålla inflytande, enskilt och genom EU
Inriktande nivån med politiska insatser (metoder)	<ul style="list-style-type: none"> - En industripolitik som attraherar investerare samt uppmuntrar företagande - En industripolitik som främjar forskning och innovation - En industripolitik som stöttar hållbar produktion - En utbildningspolitik som satsar på framtida kompetensbehov - En innovationspolitik som stöttar forskning samt förenklar kommersialisering - En arbetsmarknadspolitik som säkrar kompetens, rörlighet och omställning på arbetsmarknaden samt främjar social sammanhållning 	<ul style="list-style-type: none"> - En stabil och flexibel penningpolitik - En energipolitik som arbetar mot fossilfrihet - En energipolitik som underlättar omställning för att nå målen - En infrastrukturpolitik som säkerställer tillgång till kritisk infrastruktur - En beredskapspolitik som bygger förmåga 	<ul style="list-style-type: none"> - En industripolitik med fokus på banbrytande tekniker - En industripolitik som främjar flexibilitet - En industripolitik som stärker samarbeten - En innovationspolitik som stärker samarbeten - En innovationspolitik som förenklar kommersialiseringssprocessen - En beredskapspolitik som bygger förmåga
Operativa nivån med implementerade styrmedel	<ul style="list-style-type: none"> - Regleringar - Subventioner och bidrag - Handelsavtal 	<ul style="list-style-type: none"> - Styrränta - Lagerhållning - Subventioner och bidrag - Regleringar 	<ul style="list-style-type: none"> - Lagerhållning - Subventioner - Regleringar

5 Slutsatser

Förslaget på ett strategiskt ramverk för Sveriges ekonomiska säkerhet som presenteras i denna studie inkluderar flera olika initiativ som tydliggör Sveriges alternativ. Ett syfte med att presentera ett ramverk för svensk ekonomisk säkerhet är att underlätta för regeringen att formulera en nationell strategi inom området om den så önskar.

Det är värt att notera att rapporten endast lägger fram förslag på initiativ och åtgärder som är generella, och inte specifika förslag för en viss situation. Ramverket bör ses som en samling av vad som skulle kunna vara möjligt och beroende på rådande säkerhetsläge kan olika åtgärder ge olika effekter och ha olika konsekvenser. Det är alltså upp till beslutsfattaren att bestämma vilka strategier som lämpar sig bäst för just det slutmål som önskas uppnås.

Rapporten belyser således vilka områden som är av vikt för den fortsatta utvecklingen av ekonomisk säkerhet för Sverige. Från ett starkt innovationssystem, till en välfungerande arbetsmarknad och globala handelspartners, samt utbildningens roll att säkerställa kompetensförsörjning och anpassningsförmåga i en föränderlig värld.

Genom att välja en kombination av lämpliga insatser och styrmedel, utformar Sverige sin strategi för ekonomisk säkerhet. Förutom att uppnå önskade mål inom konkurrenskraft, motståndskraft och handlingskraft, medför varje val av insatser och styrmedel, samt deras kombination, en alternativkostnad. Sverige behöver därmed, i sin uppbyggnad av sin nationella strategi för ekonomisk säkerhet, prioritera vissa åtgärder på bekostnaden av andra åtgärder. Detta innebär att de strategiskt valda och exkluderade åtgärderna har följder som Sverige bör förhålla sig till. Den strategi som Sverige väljer för ekonomisk säkerhet är alltså inte bara en avvägning mellan den ekonomiska och den politiska domänen utan även en avvägning mellan åtgärder.

Vidare kan inte ekonomisk säkerhet betraktas som ett statiskt tillstånd. Det är en process som är dynamisk och föränderlig, och som kräver kontinuerlig anpassning. De globala flödena, teknologiska förändringar och geopolitiska ageranden påverkar ständigt Sveriges förutsättningar att upprätthålla och bygga landets välbefinnande genom motståndskraft, handlingskraft och konkurrenskraft. En strategi för Sveriges ekonomiska säkerhet bör därför vara flexibel och inkludera mekanismer för ett agerande som är både förebyggande och reaktivt. Var tonvikten mellan dessa tre målområden bör ligga är också föremål för uppdatering över tid, baserat på bland annat omvärldsläget.

6 Litteraturförteckning

- ADC Data & AI Consultancy. (2025). *Kartläggning av viktiga teknikområden för ekonomisk säkerhet* (No. 0498). Tillväxtverket.
- Berggren, J., & Isakson, H. (2024). *Building security through competitiveness*. Svenskt näringsliv.
- Björk, A. (2025). *Utgående direktinvesteringar och ekonomisk säkerhet* [FOI Memo 8804]. Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Europeiska kommissionen. (2023a). *ANNEX to the Commission Recommendation on critical technology areas for the EU's economic security for further risk assessment with Member States*.
- Europeiska kommissionen. (2023b). *Gemensamt meddelande till Europaparlamentet, Europeiska rådet och Rådet om en europeisk strategi för ekonomisk säkerhet*. Europeiska kommissionen.
- Fu, X., Fu, X. (Maggie), Ghauri, P., & Hou, J. (2022). International collaboration and innovation: Evidence from a leading Chinese multinational enterprise. *Journal of World Business*, 57(4), 101329. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2022.101329>
- Generalsekretariatet för försvar och nationell säkerhet. (2022). *National strategic review*. Secrétariat général de la défense et de la sécurité nationale. <https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/rns-uk-20221202.pdf>
- Ingemarsdotter, J. (2024). *Ekonomiskt försvar: Vad och varför* [FOI Memo 8482]. Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Ioan-Franc, V., & Diamescu, M. A. (2010). Some Opinions on the Relation between Security Economy and Economic Security. *Romanian Journal of Economics*, 31(2), 129–159.
- Japans utrikesministerium. (2022). *National Security Strategy of Japan*. <https://www.cas.go.jp/jp/siryoku/221216anzenhoshou/nss-e.pdf>
- Johnson, A. (2024). Riksgäldskommentar: Geoekonomi och geoekonomiskt agerande. *Riksgälden*, 2.
- Johnson, A. (2025). Riksgäldskommentar: Svensk ekonomis sårbarhet för geoekonomiskt agerande. *Riksgälden*, 1.
- Kortum, S., & Lerner, J. (2000). Assessing the contribution of venture capital to innovation. *The RAND Journal of Economics*, 31(4), 674–692.

- Lougui, M., Björk, A., Wennman, M., Sahlén, V., & Enström, J. (2026). *Ett strategiskt ramverk för ekonomisk säkerhet* [FOI-R--5880--SE]. Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2025). *Granskning av utländska direktinvesteringar*. <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/beredskap-for-aktorer/samhallsviktig-verksamhet/regleringar/granskning-av-utlandska-direktinvesteringar/>
- Nya Zeelands regering. (2023). *New Zealands national security strategy 2023-2028*. Department of Prime Minister and Cabinet.
- O'Dwyer, M., Filieri, R., & O'Malley, L. (2023). Establishing successful university–industry collaborations: Barriers and enablers deconstructed. *The Journal of Technology Transfer*, 48(3), 900–931. <https://doi.org/10.1007/s10961-022-09932-2>
- Regeringen. (2024). *Nationell säkerhetsstrategi* (No. Skr. 2023/24:163). Regeringskansliet. <https://www.regeringen.se/contentassets/125593e4516a49ce9b9ab942f49cca8d/232416300webb.pdf>
- Regeringskansliet. (2023). *Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft* (No. UD2023/01758). Utrikesdepartementet.
- Regeringskansliet. (2024). *Sverige i en digital värld-En strategi för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik inom cyberfrågor och digitala frågor*. Utrikesdepartementet.
- Regeringskansliet. (2025a). *Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – Skr. Innovation, produktion och samarbete* (No. Skr 2024/25:193). Försvarsdepartementet.
- Regeringskansliet. (2025b). *Sveriges industristrategi: För en teknikledande och konkurrenskraftig industri i en ny omvärld*. Klimat- och näringslivsdepartementet.
- Statsministerens kontor. (2025). *Nasjonal sikkerhetsstrategi*. Government.no.
- Storbritanniens regering. (2025). *National Security Strategy 2025: Security for the British people in a dangerous world* (No. CP 1388). https://assets.publishing.service.gov.uk/media/685ab0da72588f418862075c/E03360428_National_Security_Strategy_Accessible.pdf

- Tysklands förbundsregering. (2023). *Integrated Security for Germany: National Security Strategy*. Federal Foreign Office.
<https://www.nationalesicherheitsstrategie.de/National-Security-Strategy-EN.pdf>
- UNODC. (2025). *Comprehensive strategies for crime prevention towards social and economic development*. UNODC.
<https://www.unodc.org/islamicrepublicofiran/en/comprehensive-strategies-for-crime-prevention-towards-social-and-economic-development.html>
- Vita Huset. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*.
- Vita Huset. (2022). *National Security Strategy (October 2022)*.
<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
- Wallskär, H. (2025). *Nya regeringsuppdrag om lagerhållning*.
LäkemedelsVärlden. <https://www.lakemedelsvarlden.se/lagerhallning/>
- Wennman, M., & Lougui, M. (2026). *Ekonomisk säkerhet- Definition och styrmedel* [FOI-R--5879--SE]. Totalförsvarets forskningsinstitut.

ISSN 1650-1942

www.foi.se